

Úvod do mezinárodního práva

NVS - 3

Mezinárodní právo 1

- vztahy mezi státy + podobnými subjekty
- mezinárodní společenství
- **zásada svrchované rovnosti - suverenity**
- **koordinativní charakter mezinárodního práva (nikoli subordinativní!)**
- **NIKDO NENÍ NIKOMU PODŘÍZEN !**
- státy mezinárodní právo **vytvářejí**, mají ho **respektovat** a jeho respektování **vynucují**

Zvláštnosti mezinárodního práva

- ošidnost srovnávání s právem vnitrostátním
- „rané“ stadium vývoje
- působí v jiném prostředí
- projev vůle více států

- *A HLAVNĚ: MÁ CHARAKTER
KOORDINAČNÍ, NE
SUBORDINAČNÍ*

Mezinárodní právo: specifika a subjekty

Zvláštnosti mezinárodního práva - 1

- ošidnost srovnávání s právem vnitrostátním
- „rané“ stadium vývoje
- působí v jiném prostředí
- projev vůle více států

Zvláštnosti mezinárodního práva - 2

- **1.** Základ: **zásada svrchované rovnosti** států – KOORDINAČNÍ CHARAKTER MP
- **2.** Není **centralizovaná normotvorba**
- **3.** Není autoritativní orgán, který by závazně **rozhodl o porušení práva** a stanovil sankce

Zvláštnosti mezinárodního práva - 3

- **4.** **Není centralizované donucení**
- **Donucovací prostředky:**
  - bez použití síly (retorze, přerušování styků)
  - s použitím síly (sebeobrana, akce RB)
- **5. Prameny** – také právo nepsané
- **6. Subjekty**

Zvláštnosti mezinárodního práva

S h r n u t í :

- **Chybí analogie (nad)státu jakožto nadřazené moci.**
- **Státy jsou v MP tvůrci a adresáti norem.**
- **Zcela decentralizovaný systém bez mocenského centra.**

Subjektivita v mezinárodním právu

- způsobilost k právům a povinnostem
- způsobilost k právně relevantnímu chování
- normotvorná způsobilost (ne vždy)

Rozsah:

- **plná subjektivita (stát)** (*celé MP*)
- **částečná subjektivita** (mezinárodní org.) (*část MP*)
- **marginální subjektivita** (jednotlivec) (*výj.*)

Subjektivita – 2

- trvalost (dočasnost)
- zdroj (obecné nebo partikulární MP)
- **původnost:**
  - **původní (primární):** státy, povstalci, n-o hnutí
  - **odvozená:** mezinárodní organizace, jednotlivci
  - **podle okolností:** zvláštní politické útvary, města (hist.)

Stát jako subjekt MPV

Pojmové znaky státu:

1. území
2. obyvatelstvo
3. nezávislá veřejná moc (státní moc)
4. způsobilost vstupovat do mezinárodních vztahů (smluv)

Území

- státní hranice
  - různé způsoby vymezení
  - hranice uvnitř EU
- trojrozměrný prostor
- moře
- enklávy, poloenklávy
- územní výsost (výlučný výkon svrchovaných práv státu)
  - výjimky: diplomatické a konzulární mise, vojenské základny, zvláštní dohody o policejní spolupráci

Obyvatelstvo

- nastálo usazené, resp. žijící
- organizované (orgány státní moci a státní správy)
- bez ohledu na státní občanství
- jeden nebo více národů

Státní moc

- nezávislá veřejná moc
- nezávislá na jakékoli jiné moci vně i uvnitř
- nemusí jít o faktickou schopnost ubránit se útoku jiného státu
- vnitřní útok (občanská válka)
- Království Huttovy řeky
- EU

Způsobilost vstupovat do mezinárodních vztahů

- neuznaný stát – charakter státu je sporný (Severokyperská turecká republika)
- vyhlášení nezávislosti (1983)
- viz dále uznání státu

Třídění států v MPV

- **podle rozsahu suverenity**
  - **plně suverénní**
  - s programově omezenou suverenitou (EU)
  - závislé – nesuverénní (kolonie apod.)
- **podle učlenění (vnitřní struktury)**
  - jednotné – unitární (ev. s autonomními útvary)
  - federace vnitrostátní a mezinárodní
  - konfederace

Uznání státu

- de iure
- de facto

- účinky:
  - konstitutivní
  - deklaratorní

Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva

- monismus (Kelsen)
- dualismus

Mezinárodní organizace

- **členové:** státy nebo mezinárodní organizace
- **Pojmové znaky:**
  - zřízeny mezinárodní smlouvou
  - odvozená subjektivita
  - relativně trvalé
  - vlastní orgány
  - usilují o dosažení cílů podle zřizovací smlouvy

Organizační struktura mezinárodních organizací

- **„Shromáždění“** – zastoupení všichni členové, rozhodovací pravomoc
- **„Výbor“**, **„Rada“** – výkonný orgán, vyjadřuje společný zájem mezinárodní organizace
- **sekretariát** – výkonně technický orgán
- **(orgán pro řešení sporů)**

Jednotlivec jako subjekt MP

Získání subjektivity:

- vlastním úkonem podle MP (lidská práva)
- úkonem státu nebo mezinárodního orgánu (mezinárodní trestní právo)

Státní občanství - získání:

- ius sanguinis, ius soli
- opce, osvojení, manželství (naturalizace)
- dvojí občané (bipatridé), apatridé **-K-**